

---

hmeljarske informacije

Izdaja Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Cesta žalskega tabora 2, 3310 Žalec
Urednik: Gregor Leskošek, e-pošta uredništva: gregor.leskosek@ihps.si
Uredniški odbor: Gregor Leskošek, dr. Magda Rak Cizej, dr. Barbara Čeh, dr. Sebastjan Radišek
Naklada: 300 izvodov.

ISSN 1408 - 4775

Letnik 31 , št. 4

13. maj 2014

G. Leskošek, M. Rak Cizej, S. Radišek: **VARSTVO HMEĽJA**

Hmeljeva peronospora - kuštravci

Pri rednih pregledih hmeljišč opazamo, da se zaradi hladnega in deževnega vremena kuštravci množično pojavljajo na vseh sortah, zlahka pa jih najdemo v nasadih občutljivih sort kot so Dana, Savinjski golding in Bobek. Trenutne vremenske razmere še dodatno ugodno vplivajo na razvoj le teh kar se kaže tudi v povečanem številu ulova spor. Med delom v hmeljiščih bodite dosledni ter spremljate pojav kuštravcev. V kolikor opazite kuštravce na več ko 3% rastlin nemudoma uporabite fungicid za zatiranje primarne okužbe s hmeljevo peronosporo. V letošnjem letu imate na voljo dva identična pripravka in sicer **Aliette flash in Aliette WG, ki ju uporabite v odmerku 2 kg/ha.**

Škropljenje obvezno po 7-ih do 8-ih dneh ponovite!

Še vedno velja, da za vsak meter višine hmelja uporabite 300 do 400 l vode na hektar. V tem času, ko je hmelj v povprečju visok 1 m **uporabite torej med 300 in 400 l vode na ha.** V kolikor imate mlade nasade (drugoletniki), ki so višji porabljeno vodo ustrezno povečajte.

Hmeljev bolhač

V letošnjem letu smo na hmelju prve hrošče hmeljevega bolhača opazili v sredini aprila. Njegova populacija je v določenih hmeljiščih bila velika že konec aprila in prve dni maja, predvsem na prvoletnih in dvoletnih nasadih hmelja. Trenutno je populacija bolhačev zelo velika in obstaja velika nevarnost poškodb na mladih listih in poganjkih hmelja, katere lahko popolnoma uničijo. Sicer trenutno hmelj zelo hitro prirašča in bo verjetno ušel t.i. »kritični fazi« pred poškodbami bolhačev. V primeru, kjer temu ni tako, imate za zatiranje hmeljevega bolhača na razpolago kontaktni insekticid **Karate Zeon 5 CS**, katere uporabite v **koncentraciji 0,01 %**. V tem času za izračun porabe Karate-ja izhajajte iz 400 l vode/ha (40 ml insekticida/ha). Insekticid lahko uporabite skupaj s sistemskim fungicidom za zatiranje primarne okužbe hmeljeve peronospore. Za podaljšano delovanje kontaktnega insekticida je priporočljivo dodati kakšno močilo (npr. Silwet, Nu-film, itd.). Opozorimo naj vas, da je uporaba insekticida Karate Zeon na istem zemljišču dovoljena le 2-krat letno. **Omenjenega insekticida ne smete uporabljati v vročem in vetrovnem vremenu!** Ker je sredstvo nevarno za čebele, je pred njegovo uporabo potrebno zmulčiti cvetočo podrast (regrat) okrog hmeljišč! Pazite, da Karate Zeon uporabite 40 metrov proč od vodnih površin, le v primeru uporabe šob z redukcijo drifta- antidrifnih šob, se varnostni pas zmanjša na 20 metrov.

Hmeljeva listna uš

Letos smo v Žalcu prvo krilato uš na hmelju našli 1. maja, kar je 1 dan prej kot v lanskem letu. Trenutno je populacija krilatih uši primerljiva s populacijo uši v lanskem letu. O nadaljnjih ukrepih za zatiranje uši vas bomo pravočasno obvestili. Redno pregledujte predvsem robove hmeljišč, kjer najprej opazite pojav uši.

Koruzna vešča

V Žalcu smo v začetku maja pričeli s spremljanjem metuljev koruzne vešče. Prve metulje smo na svetlobno vabo ulovili 10. in 11. maja in sicer obakrat po 2 metulja/noč. Pojav metuljev v letošnjem letu je bil en dan prej kot v lanskem. Na splošno velja to za zgoden pojav. O prvih najdbah gosenic in nadaljnjih ukrepih zoper zatiranja, vas bomo pravočasno obvestili.

B. Čeh: DOGNOJEVANJE AURORE PO METODI Nmin

Dognojevanje Aurore po metodi Nmin

1. V sredini maja (pred prvim dognojevanjem) izmerimo količino rastlinam dostopnega dušika v tleh do globine 60 cm. To pomeni sondiranje na 20-25 mestih v hmeljišču s sondo, ki ima dovolj dolgo zarezo, da z njo zajamete zemljo enakomerno po celotni globini 0 do 60 cm po enaki metodi, kot je navedena za osnovno analizo tal. Takšno sondo si lahko sposodite tudi na IHPS. Vzorec daste takoj v plastično vrečko in ga dostavite na IHPS v hladilni torbi. Na ta način dobite podatek o tem, koliko rastlinam dostopnega dušika je v tem času že v tleh do globine 60 cm. Rezultat je na primer 80 kg/ha.

2. Od letne ciljne vrednosti, ki je za Auroro med 200 in 230 kg/ha dušika, odštejete rezultat, ki ste ga dobili z analizo (točka 1). Rezultat v našem primeru: 200 do 230 kg/ha minus 80 kg/ha = 120 do 150 kg/ha dušika. Če bo junij deževen, potem je ciljna vrednost 230 kg/ha N, če pa bodo padavine zmerne ali bo junij celo sušen, potem je letna ciljna vrednost 200 kg/ha.

3. Glede na izračun v točki 2 v sezoni pognojimo 120 do 150 kg/ha dušika z mineralnimi in organskimi gnojili.

Prvo dognojevanje hmelja

Prvo dognojevanje izvedemo po navijanju, saj pred tem hmelj potrebuje le malo dušika. Za prvo dognojevanje je primerno hitro delujoče gnojilo KAN in gnojila z dušikom v počasi sproščujočih oblikah, ki omogočajo zmanjšanje števila dognojevanj in manjše izgube dušika. Dognojevanje hmelja izvedite takrat, ko so tla ustrezno suha/vlažna, sicer z gaženjem naredite tlom veliko škodo. Gnojilo čim prej zadelajte v tla.

Gnojila s počasi sproščujočim dušikom so primerna za prvo in drugo dognojevanje, vsekakor ne za tretje, saj sproščanje dušika traja dlje časa in bi lahko vplivalo na povečano vsebnost nitratov v storžkih. Pred aplikacijo je potrebno preveriti, koliko časa naj bi se dušik iz gnojila sproščal. Na ta način lahko zmanjšamo porabo gnojil in število dognojevanj, pričakuje se boljše izkoriščenost dušika. Če pognojimo s tovrstnim gnojilom v času prvega dognojevanja, so mogoče še korekcije junija, v času hitre rasti hmelja oziroma tik pred cvetenjem, s KANom ali foliarnim gnojilom. Tako zmanjšamo število dognojevanj na dve.

Če še niste opravili gnojenja s fosforjevimi in kalijevimi gnojili, lahko to storite istočasno kot prvo dognojevanje hmelja. V tem primeru namesto KANA uporabite gnojilo NPK z ustreznim razmerjem hranil glede na potrebno količino za vaše hmeljišče. S tem se obenem izognete enemu hodu po njivi. Dušik je namreč v NPK gnojilih v enaki obliki, kot je v KANu.

M. Pavlovič: SPOMLADANSKI SESTANEK MEDNARODNE HMEJARSKE ORGANIZACIJE V PARIZU

Na prvem letošnjem srečanju predstavnikov hmeljarjev in trgovcev s hmeljem konec aprila v Parizu sta bili na dnevnem redu utečeni temi pregleda globalnih razmer ponudbe hmelja z oceno tržnih razmer v 2014 in plan aktivnosti organizacije IHGC v prihajajočem obdobju.

Iz zbirnega poročila držav članic pridelovalk hmelja razberemo za leto 2013 obseg svetovne pridelave na ravni 45.694 ha ter pridelek 82.267 ton hmelja in 8.020 ton grenčic (*alfa-kislin*). Aprilska ocena na podlagi pisnih poročil iz posameznih držav pa za 2014 nakazuje 46.455 ha hmeljišč, 90.355 ton pridelka hmelja in 9.102 ton grenčic. Hmeljarji treh najpomembnejših držav so za leto 2014 precej obnovili nasade. V ZDA (1.250 ha), v Nemčiji (1.000 ha) na Češkem (400 ha). Na ugodne razmere povečanega povpraševanja po aromatičnem hmelju so se odzvali tudi slovenski hmeljarji s povečanjem za 156 ha. Spremenjene tržne razmere v lanskem letu so vsekakor posledica krepko podpovprečne svetovne letine hmelja 2013, kjer so morali številni trgovci poiskati manjkajoče količine na prostem trgu. Po drugi strani pa iz različnih poslovnih poročil že od 2011 dalje beležimo v ZDA trend povečanega pitja kakovostnejših tipov piva polnega okusa (*craft beers*) in posledično izrazitega širjenja manjših pivovarn. Tudi za 2014 velja ocena 10-20% rasti. Zaključek? Priložnost za povečevanje pridelave in sklepanje pogodb za večletno prodajo aromatičnih sort, pri čemer kupci vedno bolj povprašujejo tudi po aromatičnih sortah hmelja s svojevrstno sadno cvetico (*dišavne sorte*). Tako vse pomembnejše skupine žlahtniteljev hmelja v svetu spremljajo omenjene trende, hmeljarji in trgovci v najpomembnejših hmeljarskih državah pa dolgoročno aktivno spodbujajo in finančno podpirajo lastni razvoj tehnologije in žlahtnjenja novih sort.

Predsednica nove komisije IHGC za usklajevanje zakonodaje vezane na izvoz hmelja med EU in ZDA Ann George je v svojem poročilu predstavila zastavljeno delo na področju uvoznih toleranc oz. mejnih vrednosti za ključne aktivne snovi škropiv v hmeljarstvu. Podrobnosti poročila so na voljo na spletu www.ihgc.org ali pri piscu novice.

Po julijski strokovni ekskurziji v Avstriji, bo naslednji sestanek IHGC 10. novembra v nemškem Nürnbergu – dan pred začetkom sejma BRAU-BEVIALE 2014. V juliju 2015 bodo nemški hmeljarji organizirali 55. kongres Mednarodne hmeljarske organizacije ob Donavi na Bavarskem. V 2017 pa nas po 1998 in 2007 vabijo ameriški hmeljarji spet na kongres čez Atlantik.

M. Pavlovič: POLETNO SREČANJE HMEJARJEV IN TRGOVCEV S HMEJEM V AVSTRIJI

Mednarodna hmeljarska organizacija (www.ihgc.org) pripravlja v sodelovanju z avstrijskimi hmeljarji od 28.-31. julija 2014 v Linzu poletno strokovno hmeljarsko srečanje z zanimivim spremljevalnim programom. Poleg uradnih sestankov - z analizo globalnih tržnih razmer ter

pregledom aktivnosti organizacije - si bomo lahko ogledali tudi del njihovih hmeljišč na območju Mühlviertel (v 2014 imajo v Avstriji skupaj 251 ha) ter briketirnico hmelja, spoznali njihovo organiziranost in trženje hmelja, obiskali pivovarno Brau Pavillion ter preživeli čas ob koristnem druženju s hmeljarji in trgovci iz ZDA, Nemčije, Češke, Francije, Rusije in ostalih držav pridelovalk hmelja. Zainteresirani si lahko ogledajo [program](#) z navodili za prijavo na spletni strani IHGC ali pa o podrobnostih udeležbe povprašajo na IHPS (martin.pavlovic@ihps.si).

Joško Livk: MATIČNA HMELJIŠČA – VIR RAZMNOŽEVALNEGA MATERIALA

Vse hmeljarje in hmeljarke, ki ste letos prijaviili svoja hmeljišča v uradni pregled za potrditev v določeno kategorijo, vas želimo še enkrat seznaniti s predpisanimi zahtevami, ki jih morajo izpolnjevati vaši prijavljeni nasadi hmelja. Posebej vas želimo opozoriti na DOSLENO označevanje hmeljišč na terenu! Predpisani pogoji bodo preko leta preverjeni na terenu in na podlagi vseh znanih uradnih informacij o vaših hmeljiščih. Če bodo vaša hmeljišča izpolnjevala vse predpisane pogoje, bodo potrjena v prijavijeno kategorijo.

ŠE ENKRAT ŽELIMO OPOZORITI VSE HMELJARJE, DA PRI SAJENJU SVOJIH NASADOV HMELJA NIKAKOR NE SMETE UPORABLJATI SADIKE HMELJA IZ NEPREGLEDANIH IN NEPOTRJENIH NASADOV!

1. Pogoji in zahteve za certificirano matično hmeljišče

Certificirano matično hmeljišče mora biti posajeno z uradno potrjenimi certificiranimi sadikami A iste sorte. Dosajenih sme biti največ 10% rastlin, ki pa morajo biti iste sorte in kategorije. V certificiranem matičnem hmeljišču ne sme biti rastlin druge sorte. Oskrbvano mora biti v skladu z dobro kmetijsko prakso, medvrstni prostor in prostor v vrsti ne smeta biti zapleveljena ali posajena z drugimi kmetijskimi rastlinami.

Certificirano matično hmeljišče je lahko le na površinah, na katerih:

- še ni bila potrjena okužba z blago ali letalno obliko hmeljeve uvelosti, v 250 metrskem varovalnem pasu pa v zadnjih 3 rastnih dobah ni bila potrjena okužba z letalno obliko hmeljeve uvelosti,
- je od zadnje potrjene okužbe z viroidno zakrnelostjo hmelja preteklo obdobje, določeno s predpisom, ki odreja ukrepe za preprečevanje vnosa in širjenja viroidne zakrnelosti hmelja,
- so bili vsaj v zadnjih petih letih odvzeti vzorci zemlje za testiranje na ogorčice iz Priloge 3 tega pravilnika in so bili rezultati testiranja negativni, ter
- najmanj 2 leti pred postavitvijo hmeljišča niso rase hmeljne rastline in so očiščene ostankov prejšnjih hmeljnih rastlin.

V neposredni bližini certificiranega matičnega hmeljišča ne sme biti drugih hmeljišč ali površin, na katerih so rastline, gostiteljice karantenskih škodljivih organizmov iz Priloge 3 tega pravilnika. Razdalja med njimi mora biti najmanj 5 m. Če so v neposredni bližini certificiranega matičnega hmeljišča druga hmeljišča, morajo biti posajena s certificiranimi sadikami A.

Certificirano matično hmeljišče mora biti označeno tako, da sta jasno označeni najmanj začetek in konec prve in zadnje vrste rastlin s podatki o sorti in številu vrst ter z navedbo 'CMH' ali 'certificirano matično hmeljišče'.

2. Pogoji in zahteve za standardno matično hmeljišče

Standardno matično hmeljišče sme biti posajeno z uradno potrjenimi certificiranimi sadikami A ali uradno potrjenimi certificiranimi sadikami B. Sadike morajo biti iste sorte, kategorije in porekla; dosajenih je lahko največ 10 % rastlin, ki morajo biti iste sorte in najmanj kategorije certificirane sadike B. Oskrbovano mora biti v skladu z dobro kmetijsko prakso, medvrstni prostor in prostor v vrsti ne smeta biti zapleveljena ali posajena z drugimi kmetijskimi rastlinami.

Standardno matično hmeljišče je lahko le na površinah, na katerih:

- še ni bila potrjena okužba z blago ali letalno obliko hmeljeve uvelosti, v 250-metrskem varovalnem pasu pa v zadnjih 3 rastnih dobah ni bila potrjena okužba z letalno obliko hmeljeve uvelosti,
- je od zadnje potrjene okužbe z viroidno zakrnelostjo hmelja preteklo obdobje, določeno s predpisom, ki odreja ukrepe za preprečevanje vnosa in širjenja viroidne zakrnelosti hmelja, in
- najmanj 2 leti pred postavitvijo hmeljišča niso rasle hmeljne rastline in so očiščene ostankov prejšnjih hmeljnih rastlin.

Standardno matično hmeljišče mora biti od drugih hmeljišč ali površin, na katerih so rastline, gostiteljice karantenskih škodljivih organizmov iz Priloge 3 tega pravilnika, oddaljeno najmanj 5 m.

Standardno matično hmeljišče mora biti označeno tako, da sta jasno označeni najmanj začetek in konec prve in zadnje vrste rastlin s podatki o sorti in številu vrst ter z navedbo 'SMH' ali 'standardno matično hmeljišče'.

Standardno hmeljišče se lahko prijavlja v uradni pregled in uradno potrditev za pridelavo standardnih sadik največ 10 let od prve potrditve.

3. Pogoji in zahteve za proizvodno hmeljišče

Proizvodno hmeljišče, mora biti posajeno z uradno potrjenimi certificiranimi sadikami A ali certificiranimi sadikami B ali uradno pregledanimi standardnimi sadikami in mora izpolnjevati tudi naslednje pogoje:

- da v njem še ni bila ugotovljena blaga ali letalna oblika hmeljeve uvelosti, v 250-metrskem varovalnem pasu pa ni bila potrjena okužba z letalno obliko hmeljeve uvelosti,
- da v njem še ni bila ugotovljena okužba z viroidno zakrnelostjo hmelja oziroma je od zadnje potrjene okužbe preteklo obdobje, določeno s predpisom, ki odreja ukrepe za preprečevanje vnosa in širjenja viroidne zakrnelosti hmelja.

Proizvodno hmeljišče mora biti označeno tako, da sta jasno označeni najmanj začetek in konec prve in zadnje vrste rastlin s podatki o sorti in številu vrst ter z navedbo 'PH' ali 'proizvodno hmeljišče'.

Irena Friškovec, KGZ Celje: VABILO

Spoštovani!

Vabimo vas, da se udeležite tretjega sestanka hmeljarjev v letu 2014, ki bo v **ČETRTEK, 15. maja 2014, ob 9. uri na kmetiji ROJNIK v Spodnjih Grušovljah 2.**

Na srečanju si bomo najprej ogledali hmeljišča. Po ogledu bomo skupaj s strokovnjaki iz IHPS spregovorili o aktualnih ukrepih v nasadih hmelja.

Vabljeni!

MALI OGLASI

- Prodajam hmeljarski pršilnik Nobili 2000 I z vgrajenimi šobami za zmanjšanje zanašanja, 1 lastnik, cena po dogovoru. Inf. po tel.: 041 642 287.

